

Iwona Benenowska
Akademia Bydgoska
im. Kazimierza Wielkiego
w Bydgoszczy

Frazemy w dialogu współczesnych filmów polskich

Człowiek w swojej aktywności podejmuje różnego typu działania. Specyficznym i bardzo ważnym rodzajem jest działanie językowe. Każdy z nas styka się codziennie z różnorodnymi tekstami; sam jest nie tylko odbiorcą, ale i nadawcą informacji. Przyjmuje przy tym jedną z dwu możliwych, tradycyjnie wyróżnianych postaw: twórczą i odtwórczą. Posługując się jednostkami języka¹, każdy z nas uwikłany jest zawsze w pewną sytuację. Ze współczesnych obserwacji i badań językoznawczych wynika, że użytkownik języka dostosowuje do nich nie tylko swoje zachowanie, ale i całe wypowiedzi, ich strukturę, styl i treść. Zauważa się, że dla określonych potencjałów treściowych można wyróżnić względnie stałe formy wyrażania. I tak zbliżamy się do pojęcia frazemu. Zostało ono scharakteryzowane przez W. Chlebde jako „każdy znak językowy, stanowiący nazwę potencjału treściowego (pojęcia), którą w danej sytuacji dla wyrażenia tego potencjału mówiący przywołuje (odtwarza) w charakterze jego względnie stałego symbolu” [1991, s. 27]. A. M. Lewicki za frazem uznaje „połączenia wyrazów stanowiące konteksty stałe, jednostronnie uzależniające realizację wyjątkowego znaczenia wyrazu semantycznie realizowanego” [1976, s. 13]². Dla tak rozumianego frazemu punktem wyjścia jest tak zwana frazeologia nadawcy (mówiącego) [Chlebda W., 1991, s. 27].

Z tym podejściem polemizuje A. Awdiejew. Punktem wyjścia stają się założenia gramatyki komunikacyjnej. Zauważa się, że człowiek za pomocą tych samych słów może przekazywać / przekazuje całkiem nowe znaczenie. To jest rozróżnienie podobnej jakości jak życie i użycie, bowiem słowo nie ma znaczenia poza użyciem – granice słowa nie są określone aż do momentu jego użycia. A. Awdiejew nawiązuje do filozoficzno-językoznawczej teorii Sapira i Whorfa³, rozróżnienia funkcji języ-

¹ Za Bogusławskim (1979), w: Chlebda W., 1991, s. 13.

² Por. też pojęcie frazemu podane przez A. M. Lewickiego i A. Pajdzińską w rozdz. *Frazeologia*, w: Encyklopedia kultury polskiej XX wieku, s. 31.

³ Por. też Bytniewski P., 1991, *Język i kultura w koncepcji E. Sapira i B. L. Whorfa*, w: *Język a kultura* pod red. J. Puzyniny i J. Bartmińskiego, t. 2, s. 11-25, Wrocław.

ka przez Bühlera i Jakobsona, poziomów języka – przez Hallidaya⁴. Wyróżnienie trzech poziomów mowy: ideacyjnego, interakcyjnego i tekstowego⁵ jest sygnałem innego rozumienia frazemu niż przedstawiony w definicji Chlebdy czy Lewickiego. Badania nad jego zdefiniowaniem ciągle trwają. Wydaje się jednak, że jednostka językowa, która mogłaby kryć się pod tym pojęciem, ma kilka istotnych cech, np. występowanie w bezpośredniej komunikacji razem z intonacją, kontekstowa zależność, brak możliwości sprowadzenia do mowy zależnej, odtwórczy charakter (ponieważ jako całość jest reprodukowana z pamięci dyspozycyjnej użytkownika). To, co jest przedmiotem analizy przedstawionej w niniejszym referacie, można uznać za jednostkę językową rozumianą w węższy, niż podawany przez Chlebdę, sposób. Tak rozumiany frazem jest elementem dyskursu [por. Porayski-Pomsta J., 1998] występującym na poziomie interakcyjnym lub tekstowym (który można również nazwać dyskursywnym). Wydaje się również, że można pominąć poziom ideacyjny z uwagi na to, że ma on inny charakter komunikacyjny od wcześniej wymienionych i bywa częściej opisywany w pracach językoznawczych. Nawet tak zawężony w poziomach języka materiał językowy można rozpatrywać pod wieloma względami, np. biorąc pod uwagę stopień konwencjonalizacji (wyróżniając w tym obrębie wulgaryzmy, formy niegrzeczne, może też rytualizmy), funkcje (prymarną i sekundarną, może też tercjarną), specyfikę użycia (stwierdzenie, zaprzeczenie, korekta wypowiedzi, wzmocnienie treści itd.), strukturę składniową, miejsce w sytuacji komunikacyjnej, językowy typ kontaktu. Posługując się koncepcją Awdiejewa (przedstawioną w dyskusjach na temat frazemów), przyjmuję dla poziomu interakcyjnego funkcję modalną, emotywną, działania i perswazyjną; dla poziomu dyskursu – funkcję organizacji tekstu i organizacji treści.

O funkcji modalnej mówimy wtedy, gdy nadawca komunikatu ocenia stopień prawdopodobieństwa przedstawianego przez siebie stanu rzeczy. W skrócie można tu mówić o wyrażaniu swoich wątpliwości, sprzeciwu, akceptacji itp. Funkcja emotywna nazywana jest też czasami emotywno-oceniającą [Awdiejew A., 1998], ponieważ jej zasadniczą cechą jest ekspresywne wyrażanie ocen nadawcy komunikatu. Tę funkcję będą więc spełniały frazemy zawierające jednostki językowe nacechowane emocjonalnie. Dotyczą one całej konstrukcji składniowej i tam powinny być odczytywane. Frazemy pełniące funkcję działania będą charakteryzowały się tym, że odbiorca komunikatu z jego treści i jakości użytych

⁴ Por. też Awdiejew A., 1998.

⁵ Na ten temat Awdiejew A. mówił w referacie pod tytułem *Problemy wyodrębniania i klasyfikacji frazemów* na konferencji „Frazografia słowiańska” w Opolu w 2000 roku.

w nim jednostek językowych dowiaduje się o intencjach nadawcy. Może to być prośba, rada, żądanie, obietnica itp. Funkcja perswazyjna może (choć nie musi) występować dodatkowo, jest naddana, nakłada się na inne, wcześniej wymienione. Ma wtedy charakter wzmacniająca inne funkcje, blokuje weryfikację. Na poziomie dyskursu będą funkcjonowały frazemy organizujące tekst jako określony dyskurs [Awdiejew A., 1998]. Stąd wyróżnienie dwóch zasadniczych funkcji: organizacji tekstu i organizacji treści. Funkcją frazemów może być inicjowanie kontaktu nadawcy z odbiorcą, podtrzymywanie kontaktu z odbiorcą lub ciągłości własnego, dłuższego komunikatu, finalizowanie kontaktu z odbiorcą, retardacja. Treść komunikatu powinna być tak zorganizowana przez nadawcę, aby ukierunkować odbiór i ułatwić go. Jeśli przy użyciu określonego frazemu uzyskujemy uogólnienie treści komunikatu, podsumowanie, korektę, uszczegółowienie lub hierarchizację jej elementów, to możemy mówić o drugiej funkcji – organizacji treści.

Badany przeze mnie materiał został wybrany z dialogów występujących w niektórych współczesnych filmach polskich⁶. Współczesnych to znaczy, że ich tematyka dotyczy czasów współczesnych, a nie jest istotna emisja danego obrazu filmowego. Należy także zaznaczyć, że opisując funkcje frazemów nie biorę pod uwagę tak zwanych frazemów funkcjonalnych i modeli składniowych⁷. Na potrzeby tego tekstu dla każdego frazemu będą określała kontekst, funkcję, specyfikację użycia i typ językowego kontaktu.

I tak:

- No i?
- Tabula rasa. *Nie wiem, o co chodzi*⁸. Samochód zniknął?
- Zaraz, zaraz. Chcesz mi powiedzieć, że na moim terenie ktoś ukradł samochód?

(To ja ...)

funkcja – modalna

specyfikacja użycia: Rozmowa właściciela warsztatu samochodowego z pracownikiem – młodym chłopakiem. Podejrzany chłopak nie przyznaje się do winy. Występuje tu wzmocnienie własnej opinii na temat

⁶ Ich tytuły są podane w drugiej części Bibliografii, po każdym cytowanym fragmencie posługuję się odpowiednim skrótem

⁷ Prace nad uściśleniem pojęcia frazemu ciągle trwają. Z dyskusji na ten temat prowadzonych w grupie: A. Awdiejew, G. Habrajska i E. Laskowska można wywnioskować, że rozróżnia się trzy struktury formalne: frazemy z elementem niewymiennym, frazemy funkcjonalne z elementem wymiennym i modele składniowe – wymagające uzupełnienia wypowiedzeniem składnikowym.

⁸ Frazemy wyróżnione są kursywą

stwierdzanej rzeczywistości.

typ kontaktu – nieoficjalny, j. potoczny

- Szefie, a może pogadałby pan z Maksem?
- Co znaczy z Maksem?
- *No przecież wie pan ...* Ja każdą furę uruchomię.

(To ja ...)

funkcja – modalna

specyfikacja użycia: Odwołanie się do wiedzy współ rozmówcy na temat kradzieży samochodów przez Maksa i jego współników, przy jednoczesnym braku faktycznej wypowiedzi na ten temat.

typ kontaktu – nieoficjalny, j. potoczny

- Może mi powiesz, co to wszystko znaczy? Miałaś za grosze wykupić jej fabrykę, a ona robi interesy. *Czegoś tu nie rozumiem...*
- Interes ze spadochronami nie powinien się udać.
- Ale jej się udał.
- *Wszystko będzie dobrze.*

(Lepiej być ...)

funkcja – modalna

specyfikacja użycia: Francuz chce doprowadzić do wykupu fabryki po jej bankructwie. Plany nie spełniają się, stąd ironiczne przekazanie informacji na temat swojej oceny czyjogoś postępowania w pierwszym frazemie i skonwencjonalizowane przekazanie pozytywnych emocji w drugim.

typ kontaktu – nieoficjalny, j. ogólny

- Też sobie towarzystwo znalazłeś. Mało to polskich dziewczyn dookoła?
- *Daj spokój!* Znają się od dziecka.

(Cud ...)

funkcja – modalna

specyfikacja użycia: Matka w rozmowie z synem sygnalizuje, że nie jest zadowolona z żydowskiego pochodzenia dziewczyny. Ojciec kończy rozważania zmierzające do sprzeczeki, wzmacniając treść wykrzyknieniem.

typ kontaktu – nieoficjalny, j. potoczny

- Wirus jest banalnie prosty.
- Co pan z nim zrobił?
- Usunąłem go.
- *Jak pan śmiał?*

(Wirus)

funkcja – emotywna

specyfikacja użycia: Na dyskietce odkryto wirus. Policja prowadzi śledztwo. Niegrzeczna reakcja policjanta dotyczy działań innego eksperta.

typ kontaktu – nieoficjalny, j. ogólny

- Fabryka warta 1 milion dolarów. Trzeba pilnować.
- Pilnować. *Dobre sobie!* Przecież panią złapałem na kradzieży materiału (...) Okradało się komunę, okradało.
- A, bo to było moje?

(*Lepiej być ...*)

funkcja – emotywna

specyfikacja użycia: Nowa właścicielka fabryki pilnuje jej. Przedtem jako pracownica jednego z działów nie była taka uczciwa. To wytyka jej teraz ironicznie portier wzmacniając treść wykrzyknieniem i intonacją.

typ kontaktu – nieoficjalny, j. potoczny

- Warto było o tę demokrację walczyć?
- To ojciec walczył?!
- *Nie twoja sprawa!*

(*Cud ...*)

funkcja – emotywna

specyfikacja użycia: Ojciec niegrzecznie ucina dyskusję z synem, który pragnie poznać więcej szczegółów dotyczących jego działalności w latach osiemdziesiątych.

typ kontaktu – nieoficjalny, j. potoczny

- Ruskie pierogi. Dodaje coś do sera. Nie wiem co, ale *paluszki lizać.*

(*Farba*)

funkcja – emotywna

specyfikacja użycia: W opowieści Farby o przysmakach babci widać pozytywne wspomnienia nacechowane emocjonalnie.

typ kontaktu – nieoficjalny, j. potoczny

- Ty mi się narkotyków nie tykaj. Rozumiesz mnie? Nie tykaj się narkotyków! *Ja nie chcę mieć z tym nic wspólnego!*

(*To ja ...*)

funkcja – działania

specyfikacja użycia: Ta negatywna emocja jest adresowana do młodego chłopaka, który jest zatrudniony w warsztacie samochodowym. Właściciel warsztatu przestrzega chłopaka przed skutkami „szybkiego” zysku.

typ kontaktu – nieoficjalny, j. potoczny

- Pani Heleno, teraz *nie ma mnie dla nikogo*.

(Człowiek z ...)

funkcja – działania

specyfikacja użycia: Z tego typu komunikatem urzędnik zwraca się do sekretarki. Towarzyszy temu odpowiednia intonacja i działanie – zamknięcie drzwi.

typ kontaktu – nieoficjalny, j. ogólny

- *Nie ma sprawy*. Dołożę pieniędzy.

(Człowiek z ...)

funkcja – działania

specyfikacja użycia: Ojciec wyraża swoją aprobatę na temat kręconego filmu o Mikrucie i obiecuje córce dofinansowanie.

typ kontaktu – nieoficjalny, j. potoczny

- Tak się wkurzyłeś o to lanie?

- *Nie twój interes!* Jak ktoś nie ma ochoty – droga wolna⁹.

(Nocne graffiti)

funkcja – działania

specyfikacja użycia: Koks rozmawia z policjantem. Ponieważ jest zniecierpliwiony, niegrzecznie reaguje na najścia Kossota.

typ kontaktu – nieoficjalny, j. środowiskowy

- Ostatnio pan nie był taki wesoły.

- Wiosna idzie.

- *Akurat*.

(Nocne graffiti)

funkcja – modalno-perswazyjna

specyfikacja użycia: Koks nie lubi się z Kossotem. Nie wierzy mu, dlatego ironicznie odpowiada na również ironiczne zdanie policjanta.

typ kontaktu – nieoficjalny, j. środowiskowy

- Milutko tu.

- *Dobra, dobra!* Jak masz czas, to sama posprzątaj. Jedzenie masz w lodówce, jak chcesz.

(Nocne graffiti)

funkcja – modalno-perswazyjna

specyfikacja użycia: Agnieszka udziela schronienia Monice – narkomance. Uważa się za kobietę młodą i niezależną. Monika tego nie docenia.

⁹ Przy omawianiu frazemów wybieram te, które spełniają określoną funkcję, nie uwzględniając wszystkich, wchodzących w skład danego fragmentu tekstu. *Droga wolna* pojawi się gdzie indziej z określonym komentarzem.

Ich dialogi są krótkie, ironiczne, momentami niegrzeczne.
typ kontaktu – nieoficjalny, j. środowiskowy

- Tak, jak prosisz. Tu są papiery belgijskie. A to na wszelki wypadek ...
- Będzie mi to potrzebne?
- *Nigdy nic nie wiadomo.*

(*Ostatnia ...*)

funkcja – modalno-perswazyjna

specyfikacja użycia: Moment przekazywania podrobionych dokumentów. Pułkownik, podając Andre paszport polski, jakby dodatkowo przestrzegał przed niebezpieczeństwami.

typ kontaktu – nieoficjalny, j. ogólny

- Muran ma w swojej obstawie gangstera.
- *No co ty, tato?*
- Wiem, co mówię. Bruno Wiśniewski to jest gangster.

(*Ostatnia ...*)

funkcja – emotywno-perswazyjna

specyfikacja użycia: Muran współpracuje z wieloma osobami. Są wśród nich także gangsterzy. Komisarz – prywatnie teść szefa policji – informuje zbyt naiwnego inspektora i przestrzega przed zbyt opieszałością.

typ kontaktu – nieoficjalny, j. potoczny

- Pani Dorota Wallz?
- No. *A co?*

(*Lepiej być ...*)

funkcja – organizacji tekstu, inicjowanie kontaktu

specyfikacja użycia: Francuz przybywa do Polski, by poinformować Polkę o spadku.

typ kontaktu – nieoficjalny, j. środowiskowy

- No a ty? *Co u ciebie?*
- W porządku. W ciąży jestem ... Trzeci miesiąc.
- No to świetnie.

(*Farba*)

funkcja – organizacji tekstu, inicjowanie kontaktu

specyfikacja użycia: Farba odwiedza rodzinę. Chce odszukać babcię, aby znaleźć w niej oparcie.

typ kontaktu – nieoficjalny, j. potoczny

- *Pan do mnie?*

(Człowiek z ...)

funkcja – organizacji tekstu, inicjowanie kontaktu

specyfikacja użycia: W czasie widzenia w obozie dla internowanych ktoś odwiedza Mikruta.

typ kontaktu – nieoficjalny, j. ogólny

- Pan znał Kellera, prawda?
- Wyrzuciłem go z mojej jednostki.
- Znęcał się nad podwładnymi?
- Trenował ich.
- *I co?*
- I miałem najlepiej wyszkolonych żołnierzy w Układzie Warszawskim.

(*Demony ...*)

funkcja – organizacji tekstu, podtrzymywanie kontaktu

specyfikacja użycia: Rozmowa żołnierzy dotyczy majora Kellera. Jeden z nich chce się czegoś więcej dowiedzieć o kontrowersyjnej postaci dowódcy.

typ kontaktu – nieoficjalny, j. potoczny

- *Na mnie już czas, braciszku.*

(*Wirus*)

funkcja – organizacji tekstu, zakończenie kontaktu

specyfikacja użycia: Przy pożegnaniu z Michałem w szpitalu.

typ kontaktu – nieoficjalny, j. potoczny

- *Chyba już pójdziemy. Fajnie było.*
- No, fajnie.
- Świetne żarcie.
- *Dzięki. No to wpadnijcie jeszcze czasami, jak będziecie tutaj w okolicy.*

(*Farba*)

funkcja – organizacji tekstu, zakończenie kontaktu

specyfikacja użycia: Po krótkiej gościnie u rodziny Farba wraz z przyjacielem żegna się, by ruszyć na dalsze poszukiwania babci.

typ kontaktu – nieoficjalny, j. potoczny

- *Masz tu być za 6 godzin. Bez odbioru.*

(*Demony ...*)

funkcja – organizacji tekstu, zakończenie kontaktu

specyfikacja użycia: Kontakt wojskowy w jednostkach pokojowych IFOR-u.

typ kontaktu – nieoficjalny, j. zawodowy

- Piąty dzień robię za friko po fajrancie.
- *Droga wolna!*

(*Nocne graffiti*)

funkcja – organizacji tekstu, zakończenie kontaktu

specyfikacja użycia: Młody człowiek nie jest zadowolony z pracy.

typ kontaktu – nieoficjalny, j. środowiskowy

- Waga kogucia, ale „byczek”. *Proszę ciębie ... idę na niego proszę ciębie ...* (...) Naród ryczy ze śmiechu. Człowieku, do szatni mnie na rękach zanieśli.

(*To ja ...*)

funkcja – organizacji tekstu, retardacja

specyfikacja użycia: Szef – były bokser opowiada o swoich przygodach chłopakowi zatrudnionemu w warsztacie.

typ kontaktu – nieoficjalny, j. potoczny

- *Więc jak mówiłam*, babka wyprowadziła się 5 lat temu do bloków.
- Babcia nie chciała, ale musiała.

(*Farba*)

funkcja – organizacji treści

specyfikacja użycia: Farba opowiada chłopakowi, którego poznała w pociągu. W rozmowie uczestniczy też rodzina, do której zawitali w poszukiwaniu babci

typ kontaktu – nieoficjalny, j. potoczny

- Niech oskarżona dokładnie przedstawi sądowi, co robiła krytycznego wieczoru od godziny 22⁴⁰.
- *No* wysiadłam, wysiadłam i poszłam po schodach. Tam jest taki tunel. Weszłam do ubikacji i patrzyłam, czy nikt nie idzie. Szły dwie kobiety, *no to* czekałam.

(*Tydzień ...*)

funkcja – organizacji treści

specyfikacja użycia: Oskarżona o porzucenie i spowodowanie śmierci dziecka staje przed sądem. Odtwarza przebieg wydarzeń.

typ kontaktu – oficjalny, j. urzędowy, oskarżona – j. potoczny

- Chciałbym wezwać na świadka panią Alinę Badko, która przez ostatnich kilka dni przed zdarzeniem widywała codziennie około 23 moją klientkę. *W związku z tym* chciałbym zadać jej jedno pytanie.

(*Tydzień ...*)

funkcja – organizacji treści

specyfikacja użycia: Sytuacja w sądzie. Wystąpienie obrońcy.

typ kontaktu – oficjalny, j. urzędowy

- Mamo, mam dla ciebie bombową wiadomość. Chcemy, to znaczy Anka chce wziąć dziecko na próbę.
- Jak to na próbę?
- No tak zapoznać się, zobaczyć, czy to ma sens.
- A czy ono wie, że na próbę?
- Ale ... właściwie trzeba by powiedzieć, no chyba tak ... *W każdym razie* – bierzemy.

(Tydzień ...)

funkcja – organizacji treści

specyfikacja użycia: Rozmowa prokuratora Borowskiego z matką, przebywającą w szpitalu.

typ kontaktu – nieoficjalny, j. ogólny

* * *

Z analizy zebranego materiału można wywnioskować, że wiele frazemów może łączyć / łączy dwie funkcje: prymarną i sekundarną. W tekście podawałam tylko tę pierwszą. Do prawidłowego odczytania funkcji potrzebny jest kontekst lub / i konsytuacja. Wybrałam frazemy występujące w dialogach filmowych, starając się dobrać różnorodne przykłady. Z doświadczenia jednak wynika, że i w tym zakresie specyficznych jednostek języka można zaobserwować wpływ tak zwanej mody językowej. Pewne spetryfikowane mniej lub bardziej jednostki językowe pojawiają się w użyciu społecznym w związku z jakąś sytuacją. Wraz z jej dezaktualizacją tracą stopniowo swój zasięg i częstotliwość użycia, zanikają, np. *Nie chcę, ale muszę. Dwa w jednym*. Inne jednostki języka (bez względu na to, czy nazwiemy je frazemami, czy inaczej) pozostają, nie tracąc swej aktualności i przydatności, np. *Co z ciebie wyrośnie? Ale jaja!* W zebranych dotychczas materiale filmowym nie natrafiłam jednak na tego typu efemeryczne przykłady.

Ponieważ, tak jak sygnalizowałam na wstępie, badania nad teorią frazemów trwają, należy mieć nadzieję, że będą opracowywane coraz bardziej szczegółowo i wieloaspektowo.

Literatura

- Awdiejew A.**, 1998, *Zarys gramatyki funkcjonalnej współczesnego języka rosyjskiego*, Kraków.
- Chlebda W.**, 1991, *Elementy frazematyki. Wprowadzenie do frazeologii nadawcy*, Opole.
- Lewicki A. M.**, 1976, *Wprowadzenie do frazeologii syntaktycznej*, Katowice.
- Lewicki A. M., Pajdzińska A.**, 1993, *Frazeologia*, w: Encyklopedia kultury polskiej XX wieku pod red. J. Bartmińskiego, t. 2, Wrocław.
- Porayski-Pomsta J.**, 1998, *Dyskurs – Tekst – Wypowiedź*, w: Tekst – wypowiedź – dyskurs w dydaktyce szkolnej. Studia Pragmalingwistyczne, z. 2, Materiały z III Konferencji „Z Badań nad Kompetencją i Świadomością Językową Dzieci i Młodzieży” pod red. J. Porayskiego-Pomsty i J. Podrackiego, Warszawa.

Filmy

- Cud purymowy*, reż. I. Cywińska, r. 2000 (Cud ...)
- Człowiek z ...*, reż. K. Szolański, r. 1993 (Człowiek z ...)
- Demony wojny według Goi*, reż. W. Pasikowski, r. 1998 (Demony ...)
- Farba*, reż. M. Rosa, r. 1997 (Farba)
- Lepiej być piękną i bogatą*, reż. F. Bajon, r. 1993 (Lepiej być ...)
- Nocne graffiti*, reż. M. Dutkiewicz, r. 1996 (Nocne graffiti)
- Ostatnia misja*, reż. W. Wójcik, r. 2000 (Ostatnia ...)
- To ja, złodziej*, reż. J. Bromski, r. 2000 (To ja ...)
- Tydzień z życia mężczyzny*, reż. J. Stuhr, r. 1999 (Tydzień ...)
- Wirus*, reż. J. Kidawa – Błoński, r. 1999 (Wirus)

Summary

Authoress writes about the substance of language, particularly „text’ constants” – frazems in dialogues of modern polish films. Frazems’ function and semantic meaning depends on context and real life situation. The purpose of using „text’ constants” – frazems is to simplify language communication. The theory of frazems is to be used in translations of modern texts.

